

5. Schneider B.: Untersuchungen zur peroralen Vaccination gegen die atypische Geflügelpest. Tierärztl. Woch. 1 I 1960, No 3, 41—44.
6. Winterfield R. W., Goldman C. L., Seadale E. H.: Vaccination of Chickens with B₁, F and LaSota Strains of Newcastle Virus Administered Through the Drinking Water. Poultry Science. Vol. 36, No 5, 1937, 1076—1088.

Божемска В., Марэк К., Твардовски К. — АКТИВНОСТЬ ЛИОФИЛИЗИРОВАННОГО ШТАММА Ф ПСЕВДОЧУМНОГО ВИРУСА СОХРАНЯЕМОГО В РАЗЛИЧНЫХ ТЕМПЕРАТУРАХ.

Авторами исследована активность лиофилизированного штамма Ф₁₀₇ псевдочумного вируса сохраняемого в различных температурах.

Авторами исследована активность лиофилизированного штамма Ф₁₀₇ псевдочумного вируса птиц в температурах +18°C, +4°C, и -10°C. Исследовался ежемесячно в течение года этот штамм в куриных зародышах и его геммаглютинационный титр. Полученные результаты исследований приводят к заключению, что лиофилизированный штамм Ф₁₀₇ можно сохранять в температуре ледника в течение одного года, в температуре холодильника 5 месяцев без снижения первичной концентрации, а в случае её снижения на один логарифм ID₅₀ в течение 9 месяцев. В комнатной температуре по истечении 5 месяцев наступало внезапное снижение активности лиофилизированного штамма.

Borzemska W., Marek K., Twardowski K. — Activity of the lyophilized strain F₁₀₇ of the Newcastle Disease virus in various temperatures.

Studies were conducted on the survival of the lyophilized strain F₁₀₇ of the Newcastle Disease virus of birds at the temperature plus 18°C, plus 4°C and minus 10°C. The haemagglutination titre and the LD₅₀ of this strain was examined every month in the course of a whole year on chick embryos. The experiments showed that the lyophilized vaccine F₁₀₇ can be stored at the icebox temperature for at least one year, at the cold-room temperature for 5 months without a loss of the original concentration, and with the loss of

one logarithm LD₅₀ for 9 months. At room temperature, however, after 5 months a rapid decrease of the vitality of the lyophilized strain was marked.

Borzemska W., Marek K., Twardowski K. — L'activité de la souche F₁₀₇ lyophilisée du virus de la pseudo-peste conservée dans des températures différentes.

On effectua des recherches sur la survie de la souche F₁₀₇ lyophilisée de la pseudo-peste aviaire dans les températures +18°C, +4°C et -10°C. Au cours d'une année on examinait chaque mois l'ID₅₀ cette souche sur des embryons d'oeufs de poule ainsi que son titre d'hémagglutination. L'expérience démontra que le vaccin lyophilisé F₁₀₇ peut être conservé dans la température de la glacière au moins une année, dans la température du frigorifique pendant 5 mois sans baisse de la concentration primaire et avec une baisse d'un logarithme ID₅₀ pendant 9 mois. Dans une température d'appartement la vitalité de la souche lyophilisée baisse rapidement après 5 mois de conservation.

Borzemska W., Marek K., Twardowski K. — Aktivität des in verschiedenen Temperaturen aufbewahrten liophilisierten F₁₀₇ Stammes des Pseudopestvirus.

Es wurden Untersuchungen über Vitalität des liophilisierten Stammes F₁₀₇ des Virus der Pseudopest der Vögel in den Temperaturen von +18°C, +4°C und -10°C vorgenommen. Im Laufe eines Jahres ID₅₀ wurde der Stamm auf Hünnerembryonen und Haemagglutinationstitern untersucht. Aus den Untersuchungen ist zu ersehen, dass liophilisiertes Vakzin F₁₀₇ in der Temperatur der Gefrierkammer mindestens 1 Jahr konserviert werden kann, im Kühlschrank durch 5 Monate ohne Erniedrigung der ursprünglichen Konzentration und mit Senkung von einem Logarithmus ID₅₀ durch 9 Monate. Dagegen in der Zimmertemperatur nach 5 Monaten ist eine plötzliche Erniedrigung der Vitalität des liophilisierten Stammes festgestellt worden.

JADWIGA STEFFEN, JAN GAŁUSZKA

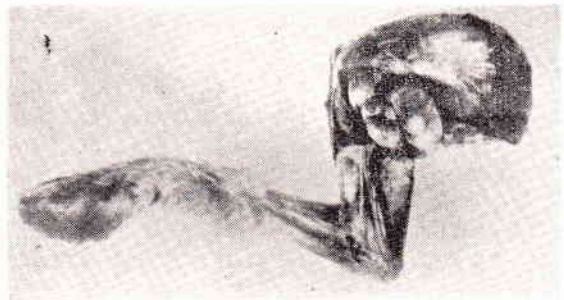
Dwa przypadki stafylomykozy u zajęcy

Z Wojewódzkiego Zakładu Higieny Wet. w Katowicach
Kierownik: doc. dr JERZY SZAFIŁARSKI

Stafylomykoza (*staphylococcosis*, Traubenkokkenkrankheit) jest chorobą zakaźną zajęcy i dzikich królików, wywołaną przez gronkowce białe, przebiegającą z procesami ropnymi w tkance podskórnej, węzłach chłonnych, mięśniach i narządach wewnętrznych. Choroba przebiegać może sporadycznie lub epizootycznie. Przenoszona jest przez pchły, a zakażenia najczęściej zdarzają się w okresie rui, podczas parzenia się zajęcy. Opisy tej choroby u zajęcy podają między innymi: Bürgi (1), Jaffé (2), Knösel (3) i Olt — Ströse (6), a u królików Seifried (7). W dostępnym nam piśmiennictwie polskim nie spotkaliśmy dotychczas opisu przypadku tej choroby.

Olt (5) podaje, że stafylomykoza i tzw. złośliwa egzema zajęcy mają wspólne tło etiologiczne. Wg. Krembs'a (4) przebieg choroby u zajęcy może być ostry lub przewlekły. W przebiegu ostrym często nie obserwuje się zmian ropnych, lecz jedynie przekrwienie błony śluzowej żołądka i jelit, obrzęk śledziony, a czasem krwawienia z otrzewnej. Dla przebiegu przewlekłego typowe są rozległe ropnie w tkance podskórnej, mięśniach, zropienie węzłów chłonnych ropnie w narządach wewnętrznych i stawach (Ryc. 1). Ogniska ropne lokalizują się szczególnie w zakresie tylnych kończyn. W przebiegu stafylomykozy u zajęcy

i królików obserwowano również ropne stany zapalne w zakresie pochewek ścięgniastych (8).

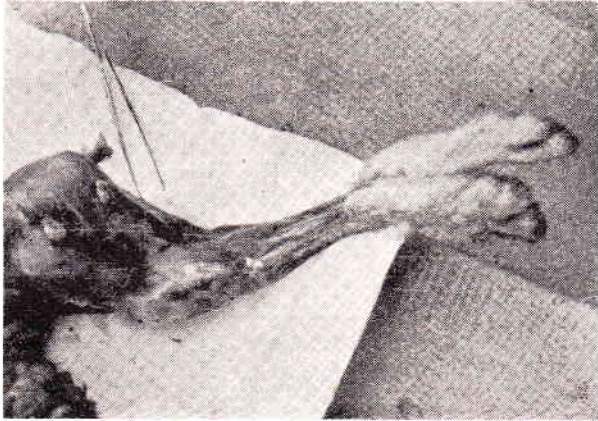

Ryc. 1. Ropnie w przebiegu stafylomykozy u zajęcy. Według Krembsa, 1939.

Opis przypadków własnych

W pierwszej połowie listopada 1960 r. dostarczono do W.Z.H.W. w Katowicach dwa zajęcy pochodzące z normalnego odstrzału na polowaniu. Pierwszy zajęcy upolowany na terenie pow. Zawiercie dostarczony

został po uprzednim oskórowaniu i częściowym wyopatroszeniu. Sekcyjnie stwierdzono: liczne wyraźnie odgraniczone płaskie ropnie wielkości grochu do bobu w tkance łącznej podskórnej całego ciała, szczególnie kończyn tylnych. Ropnie wypełnione gęstą, mazistą, szaro-białą masą. Ropnie nie drażyły w głąb tkanki mięsnej. Poza tym stwierdzono zropienie węzłów chłonnych podkolanowych, pachowych oraz podszczękowych. Z narządów wewnętrznych nadesłano jedynie wątrobę, w której stwierdzono pojedyncze kalafiorowate, szaro-białe guzki, wielkości grochu, umieszczone tuż pod powierzchnią torebki wątrobowej, wystające ponad powierzchnię narządu. Guzki te również wypełnione były gęstą, szaro-białą masą.

Ryc. 2. Stafylomykoza u zająca. Płaskie ropnie w tkance łącznej podskórnej. Oryg.

U zająca drugiego, dostarczonego w trzy dni później, pochodzącego z terenu powiatu gliwickiego,

stwierdzono zmiany podobne. Zająca nadesłano w stanie oskórowanym w całości. Sekcyjnie stwierdzono liczne wyraźnie odgraniczone płaskie ropnie, wielkości grochu do bobu w tkance łącznej podskórnej, głównie w zakresie kończyn tylnych (Ryc. 2). Poza tym stwierdzono zropienie węzłów chłonnych podkolanowych, pachowych oraz bardzo liczne odgraniczone guzki pod torebką śledziony i wątroby, wielkości ziarna prosa do grochu.

W obu przypadkach materiał nadesłano do badania w stanie daleko posuniętego rozkładu, a obfita flora bakterii gnilnych nie pozwoliła na wyodrębnienie bakteryjnego czynnika etiologicznego. Jednak zmiany sekcyjne są tak charakterystyczne i pokrywające się ze zmianami podanymi w piśmiennictwie, że z dużą dozą prawdopodobieństwa przyjąć należy, że mieliśmy do czynienia z jednostką chorobową określoną nazwą stafylomykoza (*staphylomycosis*) u zająca. Według danych z piśmiennictwa mięso zwierząt dotkniętych stafylomykozą nie nadaje się do spożycia dla ludzi.

Piśmiennictwo

1. Bürgi H.: Zbl. Bakter. I Orig. 39, 559, 1905.
2. Jaffé R.: Anatomie u. Pathologie der Spontanerkrankungen der kleinen Laboratoriumstiere. Verlag J. Springer, Berlin, 1931.
3. Knösel E.: Staphylomykose bei einem Hasen. Berl. tierärztl. Wschr. 284, 1929.
4. Krembs J.: Die Krankheiten des Wildes und ihre Bekämpfung. F. C. Mayer Verlag, München 2, 1939.
5. Olt A.: Das bösartige Ekzem des Hasen (*Lepus europaeus*), eine form der Staphylomykose. Arch. Tierheilk. 63, 120, 1931.
6. Olt-Ströse: Die Wildkrankheiten und ihre Bekämpfung, Neudamm, 1914.
7. Seifried O.: Die Krankheiten des Kaninchens. Verlag J. Springer, Berlin, 1937.
8. Zschiesche A.: Krankheiten des Wildes. Berl. tierärztl. Wschr. 52, 618, 1915.

Adres autora: dr Jadwiga Steffen, Katowice 6, ul. Ządole 11/2.

JAN GAILHOFER, JAN NAWROCKI, WIESŁAW PORAWSKI

Zakopane

Zwalczanie gruźlicy bydła na terenie Zakopanego

Zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Rolnictwa — z inicjatywy wojewódzkiego lekarza weterynaryjnego w Krakowie i powiatowego lekarza weterynaryjnego w Nowym Targu w porozumieniu z Państwowym Zakładem Ubezpieczeń przeprowadzono w roku ubiegłym na terenie miasta Zakopanego akcję badania bydła w kierunku gruźlicy.

Zasadniczym założeniem przeprowadzenia tej akcji była chęć usunięcia z terenu Zakopanego krów chorych na gruźlicę ze względu na swoisty kuracyjno-turystyczny charakter miasta. Do Zakopanego jako jednej z najbardziej znanych miejscowości letniskowych przyjeżdża bardzo dużo młodzieży, turystów i letników, którzy mieszkając w większości u miejscowej ludności korzystają z mleka od krów, będących własnością gospodarzy. Turyści ci spożywając mleko od krów nie badanych byli narażeni na zakażenie gruźlicą, gdyż często pili mleko nie gotowane i kwaśne oraz spożywali produkty mleczne z mleka nie wyjłowionego, jak masło, sery, śmietana itp.

Dodatковым bardzo silnym aspektem, który wskazywał na konieczność przebadania krów na gruźlicę było stwierdzenie faktu, iż cały szereg gospodarzy pobiera odpadki kuchenne z sanatoriów przeciwgruźliczych i podaje je bydłu w postaci niewyjłowionej. Zbieżności i związek między zachorowaniami krów na gruźlicę z żywieniem ich odpadkami kuchennymi pochodzącymi z sanatoriów przeciwgruźliczych — zostały stwierdzone drogą wywiadów prze-

prowadzanych w trakcie akcji tuberkulinizacji bydła i wynikami sekcji sztuk poddanych ubojowi.

Dalszym założeniem akcji było, po usunięciu krów chorych na gruźlicę, stworzenie z terenu Zakopanego ośrodka wolnego od gruźlicy zwierzęcej. W związku z tym, równocześnie z usunięciem wszystkich sztuk chorych na gruźlicę, wydano zarządzenie zabraniające wprowadzania na teren Zakopanego nowych sztuk bydła bez poddania ich uprzednio tuberkulinizacji.

Cała akcja zwalczania gruźlicy bydła była prowadzona przy ścisłej współpracy z Miejską Poradnią Przeciwegruźliczą, która otrzymała wszystkie adresy gospodarstw, gdzie stwierdzono gruźlicę bydła. Poradnia zzywała wszystkich domowników z wyżej wymienionych gospodarstw oraz kupujących od nich mleko celem przeprowadzenia badań rentgenologicznych i ewentualnego leczenia ludzi, u których stwierdzono gruźlicę. Ze akcji ta była celowa świadczą między innymi liczne przypadki gruźlicy u ludzi, mieszkających w gospodarstwach, w których tuberkulinizacja bydła dała wynik dodatni.

Akcję badania bydła na terenie Zakopanego rozpoczęto w maju 1960 r. i zakończono w grudniu tegoż roku. Badania przeprowadzała ekipa lekarzy wet.: Henryk Dereziński, Mieczysław Głodkiewicz, Jan Nawrocki, Małgorzata Piąza, Wiesław Porawski i Edward Stein pod osobistym nadzorem powiatowego lekarza wet. Jana Gailhofera. Wydatną pomocą w tych pracach był udział w nich uczniów Technikum Weterynaryjnego w Nowym Targu, którzy dzięki pozy-